

KYRKNYTT

TIDNINGEN OM LIVSFRÅGOR OCH KRISTEN TRO FRÅN SVENSKA KYRKAN I KARLSTAD OCH HAMMARÖ

KÄRLEKS- PROFESSORN

SÅ BRYTER DU DE SOCIALA
BUBBLORNA
s 12

UNGA OM RELIGION
MINDRE SEKULÄRA
ÄN VI TROR

s 6

VÄND
PÅ TIDNINGEN!

*Där hittar du det som
händer i kyrkorna
i höst*

mötas

OLOF
WRETLING

*”Jag föll inte
pladask”*

s 4

FLERA SÄTT ATT KOMPISDEJTA
– här träffar du nya vänner

NYA PLANEN FÖR ANRIKA BYGGNADEN:
”Fantastisk plats för festligheter”

3
2024

Vill du bli medlem i Svenska kyrkan?

Registrera dig på svenskakyrkan.se/medlem/bli-medlem

Eller ring för hjälp, se kontaktuppgifter nedan.

Vad händer i kyrkan?

I dessa tider blir det lätt ändringar. Säkrast information finner du i kalendern på respektive församlings hemsida eller via appen Kyrkguiden i din telefon.

Om du inte vill ha Kyrknytt

Kyrknytt är en gåva till alla hushåll. Men vill du inte ha tidningen, skriv då "Nej tack till Kyrknytt" på postlådan så ska distributören att inte dela ut fler nummer.

läs KYRKNYTT på nätet
svenskakyrkan.se/karlstadspastorat/kyrknytt

KYRKNYTT
Karlstads pastorat
Västra Kyrkogatan 5
652 24 Karlstad

kontakt
karlstad.kyrknytt@svenskakyrkan.se
054-14 14 00

redaktör
Helena Söderqvist
ansvarig utgivare
Marie Lundström

redaktionsråd
Louise Albrecht, Andreas
Ekängen, Sabina Larsson och
JockPetter Sönnfors

grafisk form
Maria K-Back, Whiter Shade

tryck
LÖWEX Trycksaker AB, Växjö
ISSN 2001-6212

Att mötas i de goda samtalen kan få nya vägar att visa sig, nya svar att hitta nya frågor till, nytt hopp att växa och blomma i.

Bild och text: Hans Kvarnström. Följ Dagdroppar på Instagram eller bloggen universitetskyrkankarlstad.blogspot.com om du vill se fler.

Är du rädd för AI?
Jag är det, litegrann. Inte konstigt, med tanke på alla rapporteringar och debatter i media senaste året där temat inte sällan är typ: "Kan AI-robotar ta över världen?"

Nu tror jag inte att precis *det* kommer ske, så AI-ängslig är jag faktiskt inte. Men däremot att det kan finnas risker i att ersätta mänskliga möten med en maskin, som visserligen är intelligent, men varken kan känna empati eller ge mänsklig beröring till personer i exempelvis vården som behöver det.

Inne på samma sak är Emma Engdahl, professor i sociologi. I en intervju om hur man skapar nya möten säger hon: "Kärleken är ett av våra grundläggande behov, vi utvecklas faktiskt till självständiga individer på grund av andra människors omsorg om oss." (Läs mer på sidan 12-14).

I de där studiodiskussionerna om AI brukar det finnas någon expert som tryggt säger ungefär: "Stora tekniska framsteg har alltid mött motstånd först, genom hela den mänskliga historien. Nu har vi chans att använda de goda och nyttiga bitarna med AI och välja bort de dåliga".

Jag är inte helt övertygad. Men faktum är att till intervjun med Emma använde jag mig av transkribering. Alltså jag spelade in hela samtalet och sedan gjorde datorn om ljudspåret med hela intervjun till text. Jag kunde slappna av med mina anteckningar och lyssna mer aktivt. Ganska fantastiskt, eller hur? ●

Marie Lundström, ansvarig utgivare

Hur har du det med Gud?

I **HÖST STARTAR** en spännande samtalsgrupp i Domkyrkan där du inbjuds att prata, fundera och provtänka om Gud, livet och allt viktigt mellan himmel och jord.

För dig som inte är döpt och/eller konfirmerad tidigare kan träffarna leda fram till dop eller konfirmation i vår. ●

VÄND PÅ TIDNINGEN så hittar du mer info på sidan 4

Religiös utan att tänka på det

JAG JOBBADE under ett antal år på en folkhögskola, och undervisade bland annat i religionskunskap. Det var en brokig skara människor, i olika åldrar och med olika nationaliteter, som varje år läste upp sina gymnasiebetyg.

Ett år hade jag en 40-årig muslimsk kvinna som elev. Redan första dagen var hon tydlig inför gruppen: "Jag är muslim". Så när det blev dags att undervisa om islam frågade jag henne i förväg: "Kanske skulle du kunna berätta lite om hur det är att gå i en moské?"

"Nej" svarade hon, "det går inte".

Hon hade nämligen aldrig varit i en moské. Hon hade aldrig läst koranen. Hon kunde, visade det sig, inte ett skvatt om islam. Så nej, hon kunde inte berätta om hur det var i en moské. Men hon var muslim.

JAG HAR TÄNKT på den där eleven ibland, inte minst när jag tänker på hur svårt vi svenskar har för att uttrycka en kulturell tillhörighet. Vi börjar ofta med att säga: "Jag är inte religiös, men..."

Inom forskningen börjar man därför mer och mer att tala om "levd religion". Alltså den religion man utför, utan att tänka på det.

Forskaren David Thurfjell gjorde till exempel för en tid sedan en uppskattning av hur många gånger en sekulär svensk går i kyrkan under ett liv. Han räknade in begravningar, dop, vigslar, konfirmerationer och gudstjänster.

Det visade sig att en vanlig sekulär svensk besöker en sådan typ av gudstjänst cirka 50 gånger under ett liv. Tänk efter själv, så kommer du se att det stämmer.

Och hans - och min - fråga blir: Är man verkligen så sekulär då? Inte minst med min muslimska elev i salig äminnelse. ●

+Sören

PÅ SIDAN 6 BERÄTTAR fyra studerande från Molkoms folkhögskola om hur de lever sina religioner.

Kurs i att hantera sorg

Bearbeta livets förluster

SORGER OCH FÖRLUSTER är en del av livet. Ofta associerar vi ordet sorg med dödsfall men det kan lika gärna handla om andra förändringar - skilsmässa, att gå i pension, att barnen flyttar hemifrån eller helt enkelt att livet inte blev som vi hade tänkt oss.

- Ibland fastnar vi i sorgen och kommer inte vidare, även om vi skulle vilja, säger Pernilla Vidinghoff Alling, handledare i sorgbearbetning.

Under hösten planerar hon att i Karlstad Sensus regi starta en kurs i sorgbearbetning.

Kursen består av åtta träffar där deltagarna undersöker föreställningar om sorg, identifierar personliga förluster och bearbetar dem genom att skriva ner tankar och känslor som inte tidigare kommunicerats. Varje träff inkluderar en hemuppgift. ●

För mer information och anmälan kontakta margareta.vintfjard@sensus.se

Luther lyfter de enkla - hör Sören berätta

VÄRLDENS FÖRSTA BIBEL för barn skrevs av Martin Luther redan 1529. Men varför?

- Han var långt före sin tid och visade att barn och enkla människor är värda att tas på allvar, en lärdom som är viktig även 2024, säger biskop Sören Dalevi som fortsatt forska i ämnet barnbiblar.

Se föreläsningen, här berättar han om sina insikter från vårens studieternin. ●

Vandra i istidens spår på Hea-dagen

DEN 6 OKTOBER är det dags för Hea-dagen, en traditionsenlig vandring med tipspromenad för hela familjen på Brattforsheden. Det finns också grillmöjligheter samt fler aktiviteter. Kyrkan finns på plats. Starten går kl 9.30-11.30 vid Ångsågen. ●

Möten med mening

Pjäsen blev hans liv: "Föll inte pladask"

Det var inte kärlek vid första ögonkastet när Olof Wretling såg Värmlänningarna, föreställningen som spelats årligen i Ransäter sedan 1953. Han kunde förstå att han tog del av något annorlunda men inte riktigt hur stort det var. Med tiden växte pjäsen för honom, och i dag är den en viktig del av hans liv.

– Jag föll inte pladask, det kan jag inte säga. Jag tyckte det var udda och märkligt att spela samma pjäs på samma plats med samma skådespelare och samma roller år efter år. Men se på mig nu, det har blivit en del av mitt liv, säger Olof.

Han har precis avslutat sin elfte sommar med folklustspelet i Ransäter.

– Det är en evig berättelse med många existentiella lager. Det handlar om tro, hopp och kärlek. Som regissör försöker jag att varje år hitta ett nytt fokus.

Just det som Olof först upplevde som udda och märkligt har blivit det som verkligen har talat till honom genom åren. Det som gör att han fortsatt arbeta med texten och hittat nya infallsvinklar.

– Jag har gjort ganska stora förändringar genom åren, men har alltid haft stor respekt för verket. Jag tycker verkligen om historien och alla dess bottnar, säger Olof.

Värmlänningarna har spelats i Gropa på hembygdsgården i Ransäter varje år i 70 års tid och vissa av skådespelarna har varit med i 60 av de åren.

– Platsen, människorna och sammanhanget är jätteviktigt. Det här är något väldigt speciellt, och det är mäktigt att jag har fått springa med i den här stafetten i så många år. Värmlänningarna växte för mig efter första mötet, och nu har jag fått växa med det. ●

Första gången Olof Wretling mötte Värmlänningarna var det för att hans fru spelade en av rollerna. Då visste han inte att föreställningen skulle bli en stor del av hans liv.

Ibland är det svårt att veta vad det är som tog oss dit där vi är i dag. Livet består av många små möten med personer, platser och företeelser. Några av de där mötena påverkar livet mer än andra.

Text: Peter Pasalic Östborg | Bild: Jocke Lagercrantz

Kyrkogården har blivit en viktig plats för Viktoriiia Krishtop. Efter att hon flytt från krigsdrabbade Ukraina fick hon möjlighet att börja en ny tillvaro här.

Promenaderna tillsammans med vännerna i promenadgruppen har blivit en viktig del i Ulla Lundins vardag.

”Jag är inte rädd för framtiden”

För drygt två år sedan flyttade Viktoriiia Krishtop från krigshärjade Ukraina till Värmland. Ett helt nytt land, ny kultur och nya bekantskaper. Men snabbt hittade hon en arbetsplats som tog emot henne med öppen famn, och som för alltid förändrade hennes syn på människor.

– Jag är så tacksam över det här jobbet. Jag har mött personer som har förändrat mitt liv, säger Viktoriiia.

Hon pekar ut över kyrkogården som nu är hennes arbetsplats och fortsätter:

– Det här är ett ställe för återhämtning. I början, när allt var kaos och trasiga drömmar, kunde jag komma hit och känna hur alla de jobbiga tankarna bara försvann för en stund.

Viktoriiia bodde i staden Zaporizjzja, i dag välkänd från nyhetssändningar om krigets fasor. Där levde hon tillsammans med sin man och sina barn, och arbetade som chef i en butik. När kriget bröt ut ville Viktoriiia först stanna i sin hemstad, och hänga kvar vid de drömmar som familjen byggt livet på där. Men motvilligt insåg hon att det inte var möjligt, hon flydde för sina barns skull, säger hon.

Väl i Sverige dröjde det bara två månader innan hon, genom nya bekantskaper, fick kontakt med Hammarö församling där hon erbjuds arbete på kyrkogården. Viktoriiia har alltid tyckt om att arbeta i trädgården, men hade ingen erfarenhet av kyrkogårdsarbete. Nu tränar hon på att köra traktor och stortrivs. Och det är framför allt tack vare kollegorna.

– Oavsett vad som händer i framtiden har jag fått viktiga lärdomar, mötet med mitt jobb har förändrat mig för alltid. Jag vet att oavsett vad som händer och vad vi går igenom så finns det godhet och snälla människor. Jag är inte rädd för framtiden! ●

Gänget hjälper Ulla i sorgen

För två år sedan dog Ulla Lundins make. Plötsligt var ensamheten påtaglig. Efter lite sökningar på nätet hittade hon ett nytt sammanhang, en grupp som regelbundet ses för promenader och samtal om både allvar och skoj.

– Jag och min man hade levt ihop i 60 år, jag var 20 när vi gifte oss. När han dog blev allt annorlunda, en jättestor omställning. Det tog en stund innan jag kände att jag kunde ta mig för att hitta på nåt. Jag började leta efter sammanhang som kändes bra – och det är ju inte det lättaste, säger Ulla.

Promenadgruppen i Västerstrandskyrkan blev ett sånt sammanhang. Gruppen träffas en gång i veckan och ger sig ut på ungefär en timmes skogs promenad. Under den timmen får de både rörelse och trevligt umgänge.

– Vi blev snabbt bekanta, och nu kan vi ju prata om en del tuffa saker också. Alla har olika erfarenheter och vi kan mötas i samtalet under tiden vi går. Jag har alltid promenerat mycket, men det är roligare när man har sällskap.

Tack vare promenadgänget har Ulla dessutom börjat engagera sig som volontär i kyrkans verksamhet där hon är med och serverar sopp-lunch. Hon känner att hon hittat en ny plats och nya vänner.

– Det har betytt mycket för mig det senaste året. Det ger gemenskap och nya bekantskaper, som dessutom bor här i närheten. Det har varit väldigt bra för mig. ●

Studeringar i spirituellt samtal:

Se sig själv och sin tro genom andras glasögon

Klart det är viktigt att lära sig grunddragen i olika religioner.
Men ämnet religionskunskap handlar inte bara om fakta,
utan om att vrida och vända på olika livsåskådningar.
Att möta andras tro och tvivel, och se sina egna.

Emilia tror inte direkt på någon gud, men är övertygad om att livet fortsätter efter döden. Eddie tillhör sökarna. För Muhammad är religionen en självklar del av identiteten, medan Tim gick ur kyrkan så snart han kunde.

– I tonåren var jag starkt emot all religion. Fast om åttiofem procent av världens befolkning utövar någon form av religion så är det kanske vi som missar något, vi som inte gör det? funderar han.

Text: Annika Lindqvist | Bild: Øyvind Lund

Att se sig själv och sin tro med andras ögon är en viktig del i religionsämnet på Molkoms folkhögskola. Tillsammans med lärarna Anna Fridlund och Ylva Husberg Kvarnström samtalar de studerande om sina olika livsåskådningar.

Grupprummet är trångt. Kvadratmetrarna är få men till taket är det högt.

– Jag har varit runt kyrkliga människor hela min uppväxt. På senare år har jag gått ifrån det lite, men ser fördelar med religion och hoppas att jag hittar till en, säger Eddie Zschaecck.

För Muhammad Harba är tron självklar.

– Jag är muslim, det är en stor del av min identitet. Jag följer reglerna, jag ber och jag fastar under fastemånaden.

TIM EKENGREN BESKRIVER däremot sin tro som svårdefinierad.

– Jag är uppväxt i en agnostisk miljö. I tonåren var jag väldigt anti allt religiöst tänkande. Men senare jobbade jag på en fjällanläggning längs Kungsleden.

Vandrare kom ofta tillbaka med berättelser om andliga upplevelser. Jag började se att de hade förstått något om världen som inte jag hade förstått. När jag själv var ute på fjällturer började jag hitta det som turisterna beskrev. Man kan definitivt kalla det religiöst när man känner att man är i full samklang med allt, med världen, naturen, med det stora. Jag insåg att

det jag hade förskjutit var organiserad religion, inte andlighet.

I Emilia Pesolas hem fanns en stor öppenhet mot olika former av andlighet och spiritualism.

– Jag tror hundra procent på andar och skyddsänglar. Så många människor upplever väldigt svåra saker och klarar sig ändå för att de har haft en skyddsängel.

Själv blev jag nästan överkörd av ett tåg. Jag gick och hade musik i hörlurarna. När jag skulle korsa järnvägen hörde jag en röst som skrek ”kolla åt vänster!”, och där kom ett tåg. Vad var det som sa till mig att titta åt det hållet om inte en skyddsängel?

Att de döda finns kvar någonstans och kan komma på besök i de levandes värld är också självklart för henne. Även Muhammad är övertygad om att det finns liv efter döden.

– Jag tror på domedagen. Man är här på jorden för att vidga sitt andra liv, sitt eviga liv. Man ska söka efter svaren på de existentiella frågorna, och man ska vara en god människa. Till och med leendet är viktigt i min tro, att man ler mot andra och hälsar på andra.

– När domedagen kommer hjälper det dig om du har varit en bra människa. Jag ser det nästan som i det här livet: om du utbildar dig och jobbar bra får du en bra pension.

Muhammad Harba

”Om 85 procent av jordens befolkning utövar en religion är det kanske vi andra som missar något.”

Eddie Zschaecck

Kau öppet för alla:

Utforska religion och populärkultur

Den 26 november bjuder Karlstads universitet in allmänheten till Religionsvetenskapens dag. I år är temat religion och populärkultur. Förra året diskuterades hur religion och andlighet kan hänga ihop med klimatfrågorna. Även religioners roll i kris har uppmärksammats, bland annat med utgångspunkt i pandemin och kriget i Ukraina.

För mer info se kau.se

Tim har en annan uppfattning:

– Jag har svårt att tro att det finns ett liv efter döden.

– Men vad skulle i så fall hindra dig från att göra allting fel? invänder Muhammad.

– Ingenting – mer än att vi har en skyldighet gentemot andra. Vi mår bra av att göra andra människor gott, säger Tim.

Inte heller Eddie tror att livet fortsätter.

– Tyvärr. Det låter magiskt, men det är inte realistiskt. Och om man tror på ett liv efter döden så tror jag kanske att man åsidosätter det liv man har här.

Många livsåskådningar existerar sida vid sida. En färsk undersökning från Uppsala universitet visar att fyra av tio vuxna svenskar tror på övernaturliga fenomen.

Emilia som själv tror på andar är illa berörd av det sätt som spiritismen kan missbrukas.

– Folk kan ha depression eller cancer, och blir utnyttjade. Det är respektlöst! Det finns de som utger sig för att kunna healing och tar betalt, eller de som påstår sig kunna se att en människa har levt klart på den här jorden och att det finns ett bättre liv. Det är sinnessjukt!

Tim inflikar att det finns många destruktiva kulturer.

– Det är en anledning till att det behövs en bra kyrka där alla får plats, tycker han.

Läraren Ylva faller in.

– Jag kan längta efter att ha en tro som genom-syrar ens liv. Jag kan sakna det i ett svenskkyrkligt sammanhang. Även den som går till kyrkan kan liksom hänga av sig sin tro under resten av tiden.

Skulle det vara enklare att ha religionen som en livsstil med bestämda regler, så som Muhammad har?

Muhammad protesterar:

– Det är inte en enkel väg! Det kan ta flera år att komma fram till en tro. Folk som är födda i sekulär-Sverige säger ofta att de skulle vilja ha en tro – men hur länge har de sökt? Söker du, så kommer du att hitta svar.

I SKOLANS CAFÉ finns en liten utställning som de studerande har gjort med utgångspunkt i religiösa eller andliga texter. Där hänger bland annat en nytolkning av de tio budorden.

I den omtolkade versionen lyder första budet: ”Du ska respektera alla människors rätt, du ska inte på grund av rädsla undanhålla din partner eller vänner känslor eller erfarenheter som är viktiga för dig”. Flera andra budord lyfter fram vikten av inte behandla barn illa, ett perspektiv som inte alls nämns i Mose stentavlor.

Är det viktigt att följa en religions regler? Fortsätter livet efter döden? Tim, Eddie, Emilia och Muhammad har olika svar på de frågorna, men lyssnar intresserat på varandra. Och allas livsåskådning verkar genomsyras av nödvändigheten att göra andra gott. ”Gud kan förlåta allt, men inte om man skadar en annan människa”, säger Muhammad.

Emilia Pesola

Å andra sidan säger de omtolkade budorden ingenting om att hedra sin fader och sin moder. Det känns lite typiskt för Sverige 2024.

– Det är som att vi bara skjutsar bort de gamla till ålderdomshemmet, tycker läraren Anna.

– Hos oss är det tvärtom. Vi har stor respekt för de äldre, och en stark anknytning till mor- och farföräldrar. I min kultur sitter barn och lyssnar på farfar när han berättar sagor. Om inte kriget hade kommit hade jag gjort det tillsammans med mina kusiner, sånt saknar jag här, säger Muhammad.

DET FINNS LIKHETER mellan familjeband och att dela en religion.

– Som sekulär ser man många nackdelar med religionen, men det fina borde man behålla. Samhörigheten kan man ju ha kvar, säger Eddie.

– Det är bra med Svenska kyrkan. Även om man inte är troende kan man gå dit, det kan vara en bot mot ensamhet, tycker Tim.

Själv har han ingen tydligt definierad tro, men understryker att det svenska sättet att på sin höjd tro ”på nåt” i ett internationellt perspektiv är avvikande.

– Typ 85 procent av världens befolkning utövar någon religion. Vi är extremt konstiga med vår

sekularisering. Kanske missar vi faktiskt nånting där.

De är eniga om att det i Sverige upplevs som udda att ha en stark tro. Emilia berättar om en kristen kompis som bär korset om halsen och alltid fått försvara sin övertygelse.

– I Sverige är du dumförklarad om du är troende. Och är du muslim ses du dessutom som terrorist, säger Muhammad.

Islam framställs alltid som något skrämmande och farligt, tycker Muhammad som har egna erfarenheter av att söka jobb och bli bortsorterad när han skrivit sitt riktiga förnamn.

EMILIA TILLSTÅR ATT HON tidigare haft kraftiga fördomar mot dem som är ateister.

– Jag har alltid tyckt att man inte kan prata med dom. Men på skolan får vi väldigt mycket respons av varandra. Vi tycker olika, men vi lyssnar på varandra. Ingen är nedlåtande. Jag har nog ändrat uppfattning om vissa saker.

– Fördelen med folkhögskola är att vi är vuxna. Man vågar prata mer nu än när man var yngre, och mer än man gör på ett jobb, säger Eddie.

Muhammad håller med:

– Jag har tagit in nya synpunkter, det är jättebra att få diskutera med andra. ●

Tim Ekengren

Mångfald av livsåskådningar i fokus:

”Vi tror att vi är så sekulära”

– Jag tror att vi i allmänhet pratar alldeles för lite om hur människor lever sin tro och vad det innebär att vara människa, säger Anna Fridlund, religionslärare på Molkoms folkhögskola.

– **VI TROR ATT VI ÄR SÅ SEKULÄRA**, men när man börjar peta lite i det så upptäcker man att det inte är så. Och det finns en otrolig mångfald av livsåskådningar i vårt land. Religionskunskap ger tillfälle att få prata om det, det är ett superviktigt ämne.

Mångfalden märks i den lilla utställning som blev resultatet när de studerande fritt valde religiösa eller andliga texter att tolka på sitt eget sätt. Sida vid sida finns bilder inspirerade bland annat av Dantes Inferno, hinduismens Upanishader, nordisk mytologi och urgammal vördnad för naturen.

Ibland möter lärarna en ovilja att prata om religion, men Ylva Husberg Kvarnström tycker sig se en större öppenhet och nyfikenhet nu.

– Så mycket har hänt i världen, med corona och allt. Jag upplever att vår världsbild har rubbats lite grann och att vi kanske har en större ödmjukhet och intresse för vår omvärld nu, säger hon.

Genom digitala föreläsningar och workshops som universitetet arrangerar får de påfyllning av kunskap och tips. Två-tre gånger om året är religionslärarna i Sverige inbjudna för att få veta mer om den senaste forskningen och få diskutera ämnen som är aktuella, men kan vara svåra att ta upp.

Senaste gången var temat *Israel och Palestina i klassrummet*. Andra gånger har ämnena varit till exempel *Religion, genus och sexualitet*, *Skönlitteratur i religionsundervisningen* och *Nya religiösa rörelser*. ●

Anna Fridlund

Ylva Husberg Kvarnström

Sandra Albertus guidar regelbundet i Metakapellet och på Västra kyrkogården i centrala Karlstad.
 "Det är en fin lokal, och den ligger så bra här på kyrkogården. Man kan förstå mycket av vår historia genom den här platsen", säger hon.

Från vintergrav till mötesplats

Mitt på Västra kyrkogården i centrala Karlstad finns Metakapellet. I nästan 70 år användes det gamla gravkapellet som förråd, men för fem år sedan renoverades och återinvigdes det. Nu är det tänkt att användas för dop, vigslar och konserter.

Text: Peter Pšalic Östborg | Bild: Jocke Lagercrantz

– Metakapellet är otroligt fint. Jag tycker om att kapellet hänger ihop med hela Karlstads historia. Man förstår samtiden och framtiden bättre genom att lära sig om det som varit. Och det blir väldigt tydligt när man är på Västra kyrkogården och Metakapellet, säger Sandra Albertus, pedagog och guide.

Kapellet invigdes 1838, då tänkt som vintergrav där kistor kunde förvaras när tjälen gick djupt och det därför inte gick att gräva i marken. På 1860-talet försvinner den funktionen, då man börjar kunna gräva även vintertid, och i början av 1900-talet blir Meta i stället ett gravkapell och smyckas med ljuskronor, glasfönster och målningar.

I dag är det svårt att förstå det, men i slutet av 1950-talet började det vackra kapellet att användas som förråd. Och så var det under nästan 70 år.

År 2019 återinvigdes kapellet efter restaurering. Guldstjärnorna i taket återfick sin glans, och de färgstarka dekorationerna kunde återigen visas upp för allmänheten. Tanken var att det skulle fyllas av liv och rörelse. Det skulle bli en plats för vigslar, dop, musikarrangemang och gudstjänster. Men så kom coronapandemin och satte stopp för allt. Meta fick vänta ytterligare lite på att få bli en mötesplats i Karlstad.

– Nu, efter några år, börjar det komma i gång på allvar. Vi har någon vigsel planerad och det har varit konserter här i sommar. Det saknas värme och toalett i Meta, men om man bara är medveten om de premisserna är det en fantastisk plats för festligheter, säger Sandra. ●

Se Metakapellet i höst

Tisdag 3 september 16.00

Visning av Metakapellet med efterföljande vandring på kyrkogårdarna.

Söndag 8 september 16.00

Kulturarsdagen, "Kulturens vägar, knutpunkter och mötesplatser".
 Visning av Metakapellet med efterföljande vandring på Västra kyrkogården.

Måndag 7 oktober 14.00

"Metakapellet 186 år"
 Visning av kapellet, musik och diktläsning.

Upptäck glädjen i körsång

– Att sjunga i kör är bland det roligaste man kan göra. Det ger så mycket glädje och gemenskap, säger Anna Rydberg, körledare för Nyeds kyrkokör.

Den 10 september är det prova på kör-kväll i Karlstad.

Text: Sarah Daleke | Bild: Jocke Lagercrantz

Syftet med körkvällen är att fler ska få upp ögonen för körsång och få möjligheten att prova hur det är att sjunga i kör. Senast den ordnades var 2022. Då kom cirka 80 personer. Arrangemanget inleddes med en uppvärmning med enkla sånger som alla lätt kunde sjunga med i. Sedan delades gruppen i hälften och fick testa att sjunga tvåstämmigt och slutligen även trestämmigt.

– Det kommer att bli ett liknande upplägg även i år. Det viktiga är att alla ska känna sig bekväma, trygga och tycka det är kul, säger Anna.

Efter förra körkvällen fortsatte många att sjunga i olika körer runt om i Karlstad.

– När man kommer får man en folder med information om vilka körer som finns i pastoratet, så man kan söka sig dit man tror sig trivas bäst. Alla körer har ju sin egna stil, förklarar Anna och tillägger:

– Jag tror det finns en del fördomar om kyrkokörer, att vi enbart fokuserar på sånger med starkt religiöst innehåll och sakral musik. Men vi sjunger alla möjliga genrer. Så den myten måste vi slå hål på.

Hon får medhåll av sina kollegor Anni Naumansson och Janne Johansson, körledare för Kroppkärrskyrkans körer, som tillsammans med Anna arrangerar prova på kör-kvällen.

– Alla är hjärtligt välkomna. Både de som aldrig sjungit innan och de som sjungit mycket men kanske vill veta vilka olika körer som finns och vill träffa oss körledare. ●

– Alla ska känna sig bekväma, trygga och tycka att det är kul, säger körledare Anna Rydberg.

Ingvar Kardemark, 74, och Sofia Göthblad, 47, var med på körkvällen 2022.

– Onsdagen efter var jag på plats i Nyed och sedan dess har jag inte missat många körövningar. Det är så roligt att sjunga, kamraterna är bra och Anna är en fantastisk ledare.

Ingvar berättar också om allt kul som görs runt kören.

– Senaste året har vi hunnit med flera konserter, en ABBA och en Vivaldi, som båda drog stor publik.

Sofia flickar in:

– Jag var väldigt upprymd efter körkvällen. Det blir ett härligt tryck när man är så många som sjunger samtidigt.

Hon började i Kroppkärrskyrkans kör.

– Jag älskar bredden av sånger här, allt från visor till poplåtar. Och den sociala gemenskapen är fin.

Prova på kör-kvällen 2024

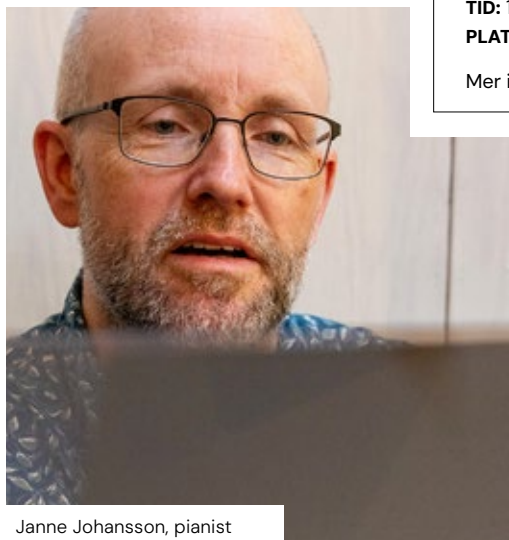
DAG: Tisdag 10 september

TID: 19.00–21.00

PLATS: Norrstrandskyrkan

Mer info, med film, om kvällen hittar du här på hemsidan.

Janne Johansson, pianist

Anni Naumansson, körledare

Professorn: Så bryter du filterbubblorna

Våga vara nyfiken – stanna här och nu

I vår individualiserade och jäktade tid har chanserna till möten med nya människor minskat. I sociala medier görs till exempel urval så att vi så gott som enbart möter åsikter och livsstilar som påminner om våra egna. Vi blir bekvämt kvar i våra så kallade filterbubblor med likasinnade.

Hur gör man för att hitta nya sammanhang med andra möten? Sociologen Emma Engdahl menar att det räcker långt att vara mera nyfiken på omgivningen och gräva där man står.

Text: Marie Lundström | Bild: Øyvind Lund

– Vi har ju ett väldigt individualiserat samhälle i dag med fokus på mig och mitt. Och allt ska gå snabbt. Men jag tror att om vi lägger ner våra mobiler ibland och intresserar oss lite mer i ett intresse en vän eller en familjemedlem har, då kan nya världar öppnas och vi stannar mer här och nu.

Emma Engdahl är professor i sociologi vid Göteborgs universitet. Dessförinnan var arbetsplatsen Karlstads universitet och sedan dess har hon och partnern valt att behålla sina bopålar i Karlstad, närmare bestämt intill Klarälvens strand på Tormestad.

En utgångspunkt i hela hennes forskarliv har varit och är att vi människor är beroende av andra människor och vår omgivning för att utvecklas och förverkliga oss själva.

– Människan har oändligt många förmågor och dimensioner men beroende på vem vi är tillsammans med och vilka miljöer vi befinner oss i så kommer olika sidor av oss fram.

”Mitt i utsattheten hittade jag en styrka...”

EMMA KONSTATERAR att det är inne just nu, inte minst inom psykologin, att göra personlighetstester – men att en risk med dem är att vi läser fast oss vid en bild. Hon berättar om en forskningsundersökning där deltagarna tog samma personlighetstest två gånger med tre månaders mellanrum. Vid det andra tillfället visade sig 50 procent ha en annan personlighetstyp än vid det första.

– Det visar, menar jag, att människor vi möter och sammanhangen vi är i spelar stor roll för hur vi utvecklas. Det är bra för oss att kunna ingå i olika typer av gemenskaper för att bli mer hela och fulländade som människor.

Själv var hon tidigt i livet med om en livsomvälvande och svår händelse som i slutändan ökade tilltron till att modet att ingå i nya sammanhang och välja nya vägar kan berika livet.

– Jag var dansare, utbildad i klassisk balett, och dansen och teatern var hela min värld fram tills jag var 22 år. Då råkade jag ut för allvarlig trafikolycka så att underbensleden slets av från överbenet.

Efter flera operationer och enormt mycket träning, svett och tårar stod det klart att hon skulle kunna gå och fungera igen men aldrig som dansare.

– Det var en svår tid. Just då låg också mina föräldrar i skilsmässa och en relation tog slut. Så jag var väldigt, väldigt ensam och väldigt utsatt. Men mitt i den utsattheten hittade jag också en styrka och en känsla av att jag skulle kunna göra något annat viktigt av mitt liv. Jag ser det som en andlig styrka, en beröring från något större, som jag har haft med mig sedan dess.

NAMN: Emma Engdahl

ÅLDER: 54

BOR: Tormestad

YRKE: Professor i sociologi

AKTUELL MED: Nya boken "Konsten att vara mänsklig. En essä om moral och längtan efter kärlek och demokrati" som kom ut i mitten av augusti.

Hon gav sig in på den akademiska banan och studerade först teologi några år innan hon valde sociologin. Och nya världar öppnade sig.

– Jag har alltså själv verkligen gjort en riktig resocialisering från dansare till forskare. Det var en läskig men hisnande resa som både har gett mig en inre styrka och ett aldrig sinande intresse för sociologin.

Känslornas betydelse, kärlek och kärleksrelationer är ämnen som Emma har forskat mycket kring.

– Kärlek är ett av våra grundläggande behov, vi utvecklas faktiskt till självständiga individer på grund av andra människors omsorg om oss. Ensamhet och avsaknad av kärlek är dessutom en av de vanligaste orsakerna till psykisk ohälsa och ett kortare liv än nödvändigt.

MEN HUR hittar vi en partner och hur går det sedan? Det är frågor hon utforskar och som lett henne in på ämnet nätdejting.

– De allra flesta vill träffa någon att dela sitt liv med. Att vi nätdejar är en revolutionerande förändring i vårt beteendemönster. På kort tid har nätet helt slagit ut krogdejting.

Detta heta ämne har gjort att hon har fått ställa upp i många intervjuer i media som en vetenskaplig expert kring nätdejting där hon ger råd och nya infallsvinklar. Hon blir till och med ofta titulerad ”kärleksprofessorn” i media och var förra året en av experterna i SVT:s reality-serie *Bästa dejten*.

I sitt utforskande av begreppet kärlek fick hon för ett par år sedan upp ett annat spår som fick henne att skriva boken *Depressiv kärlek*.

MED UTGÅNGSPUNKT i kärlekssamtal av olika slag – i mail, sms, brev och skönlitteratur – och relevant forskning på området fann hon att berättelserna ofta knöts an till något slags depressivitet. Ja till och med så att depressiva erfarenheter har kommit att uppfattas som en grund för kärlek.

– Problemet är att de depressiva dragen i dag tycks ta sig in i så många vanliga kärleksrelationer och idealiseras i samtidskulturen. Det kan vara att förtvivlat älska någon man inte kan få eller att hela tiden tro att det finns någon bättre än den man för tillfället har en relation med.

Emma konstaterar att många av oss skulle vinna på att både visa oss mer sårbara och lyssna in den andres behov och önskningsar. I den depressiva kärlekens anda känner vi oss missförstådda och negligerade istället för att kommunicera vad vi verkligen känner.

Hon betonar ofta vikten av att stanna upp och känna in vilken väg som känns rätt utifrån en själv – inte minst för att vara en god kärlekspartner, vän och medmänniska. Något som kan vara lättare sagt än gjort i en tid med oändligt många val och en samhällsanda där det att vara ”lyckad” i andras ögon värderas högt.

– Vi har liksom en grundidé om oss själva, om vad vi kan och vilka vi är. Men den stämmer inte för någon av oss till hundra procent. Och de allra flesta av oss har för låga tankar om oss själva, vilket inte sällan kan leda till psykisk ohälsa. Därför behöver vi utmaningar i livet där vi provar nya vägar utifrån det vi vill med vårt liv innerst inne. ●

Kyrknyttas läsare om oväntade möten som förändrade livet, berättade för Helena Söderqvist.

” Det var en helt vanlig dag på jobbet. Jag ryckte in extra i kassan och täckte upp under sista passet. Ordinarie personal var sjuk och jag hade ändå inget planerat. Har tänkt så många gånger på hur det blivit om jag istället gått hem, om jag sluppit möta männen med rånarluvorna. De som krävde cigaretter och kontanter, som rafsade ner allt inom räckhåll och som försvann ut och bort lika fort som de kommit. Men som stannat kvar inom mig för alltid.

Linda

” Han hängde över en cykel, lite i bakgrunden. Gjorde inget väsen alls av sig utan inväntade tålmodigt sin tur. Jag förstod att killen hade ett ärende. Han undrade om jag visste vem som bestämde i kommunen. Han fick ett namn och ett nummer. Och jag fick med tiden en tonåring.

Ingrid

” Jessie var inte lika snabb som de andra. Hon drog sig in mot ett hörn och avvaktade världen lite på avstånd. Syskonen tumlade runt, nafsade och njöt av leken. Hon njöt också men på ett annat sätt. Jag kände en stark och omedelbar samhörighet, bortom ord. Visste redan efter första mötet att vi skulle förstå varandra. Det behövdes ingen betänketid. Hon blev min vän, kanske den bästa jag någonsin haft.

Alexander

Höststart för nya möten

Hur träffar man vänner? Bryter sina sociala bubblor? Lär känna nya människor? Här hittar du aktiviteter som kan inspirera till en mer social höst med nya bekantskaper.

FOTO: SARAH DALEKE

Det är jättetrevligt och bra ordnat tycker Lena Johansson, Eila Polhage och Ingrid Eriksson som deltog i senaste minglet.

Mingla i Västerstrandskyrkan

TVÅ GÅNGER OM ÅRET ordnar Västerstrandskyrkan mingelkvällar. Träffarna börjar med lite fredagsprat och sedan blir det andakt, middag och någon form av underhållning.

– Kvällarna har arrangerats i drygt tio år och är väldigt populära. Syftet är att folk ska komma ut och umgås och ha en fin fredagskväll som bidrar till livsglädje. Alla oavsett ålder är välkomna, säger Charlotte Moberg, pedagog och ansvarig för aktiviteterna.

Senaste mingelkvällen ordnades i maj och då bjöds det på melodikryss och livemusik med Hammarö dragspelsorkester.

– Det är roligt att komma hemifrån, gå på nått annorlunda och träffa nya kompisar, säger Lena Johansson, som var en av deltagarna.

Nästa mingelkväll är den 15 november mellan klockan 18 och 21. ●

Bli kompis med en flykting

VÄRLDEN I VÄRMLAND är ett nätverk av volontärer och ideella krafter som arbetar för att förbättra situationen för unga människor som kommit som flyktingar till Värmland. Lokala grupper och initiativ finns i hela Värmland.

Du kan stötta genom att ge av din tid som volontär, exempelvis ta en fika, skjutsa någon, träna ihop eller följa med till myndigheter. Det finns även ett stort behov av personer som kan övningsköra med en ungdom. ●

LÄS MER: www.varldenivarmland.se

FOTO: VÄRLDEN I VÄRMLAND

Tjejträffar är ett exempel på en aktivitet som anordnas inom Världen i Värmland.

FOTO: FRISKIS & SVETTIS

AfterWork(out) med tränarkompisar

LÄR KÄNNA DINA träningskompisar. Under hösten ordnar föreningen Friskis & Svettis en AfterWorkout.

Eftermiddagen börjar med ett träningspass på Friskis som övergår i mingel och avslutas på Scandic Klarälven. Där kan alla pusta ut, äta och dricka gott tillsammans, och bekanta sig med andra Friskismedlemmar. ●

INFO: friskissvettis.se

” Om planet inte hade varit försenat, om platserna inte hade varit dubbelbokade, om jag inte hade varit så förbaskat trött ... då hade du aldrig funnits, mitt älskade barn.
Charlie

Kyrkoordningen heter det dokument som styr vad Svenska kyrkan ska göra. Där står det att församlingarna ska ägna sig åt fyra saker – gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Vad betyder det? Och hur märks det i vardagen?

Text: Peter Pasalic Östborg

Kärlek genom öppenhet och låga trösklar

– Vi som troende har en uppgift att berätta det kristna budskapet och att finnas med i många olika sammanhang. Det viktigaste sättet att visa det är genom handling, genom att leva tillsammans i kärlek och göra goda handlingar, säger Regina Piscator, kyrkoherde i Hammarö församling.

”Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar”, står det i missionsbefallningen i Matteusevangeliet i Bibeln. Mission handlar om att gå ut, att nå människor i vår tid. Men Regina säger att det inte handlar om att övertyga någon annan, snarare om att förmedla tanken på att vi lever här tillsammans och att vi ska ta hand om varandra och om vår planet.

– Självklart vill jag att andra ska få uppleva det fantastiska som jag fått genom min tro, och det är en viktig uppgift för kyrkan att fler ska komma till tro. Men jag är framför allt intresserad av mötet med andra människor och att lyssna in vad de har för erfarenheter också, säger Regina.

Hon beskriver att mission kan vara att pedagogiskt berätta om Bibelns berättelser och om kristen tradition, men kanske framför allt att alltid ha låga trösklar och en öppenhet som gör att människor känner sig välkomna i allt Svenska kyrkan gör.

– Mission handlar om att vara här och nu, att synliggöra det kristna budskapet. Allt vi gör handlar på något sätt om mission. ●

Ungdomsbussen

Både på Hammarö och i Karlstad finns Svenska kyrkan på stan under många helgkvällar. Nattvandrare och den viktiga Ungdomsbussen finns där för att ge trygghet, någon att prata med eller kanske bara en bulle och ett glas saft.

Frivilliga

Mission kan också vara att ge människor plats, att låta varje individ växa i sitt uppdrag. Till exempel kan man engagera sig som frivillig i Svenska kyrkan.

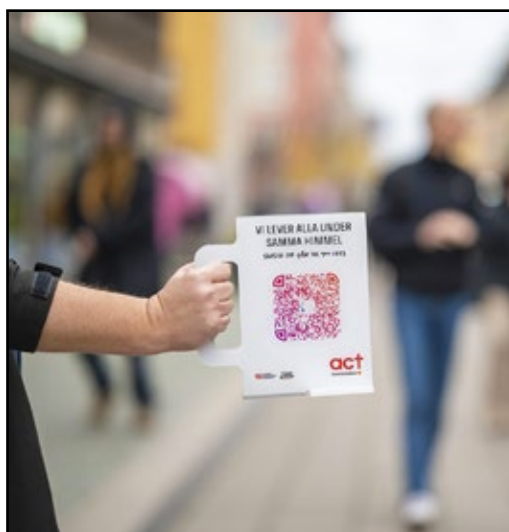
Kyrknytt frågar medlemmarna:

Vad är viktigast för dig?

– Att kyrkan är vänlig och omhändertagande, att det är ett ställe att samlas och känna gemenskap. Jag tycker det är viktigt också att det finns grupper för barn. Min lillasyster sjunger i en kör, alla får vara med och det är jättebra.

Cindy Karlsson, 24 år, Rud

Kyrkan i världen

I 150 år har Svenska kyrkan engagerat sig internationellt. I dag sker det genom organisationen Act Svenska kyrkan. Engagerade frivilliga i församlingar i hela landet kämpar för och tillsammans med människor som lever i utsatthet över hela världen.

Vill du veta vad som händer i kyrkan nära dig? Googla din församling eller läs in QR-koden så hittar du information.

